

The Holy See

KATEHEZA PAPE IVANA PAVLA II.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 5. svibnja 2004.

Mudri Božji naum - izvor pouzdanja kroz povijest

Kateheza br. 18 - Uvodno čitanje: Hvalospjev (Kol 1,12-20). Krist je prvorođenac, prije svakog stvorenja i prvorođenac od mrtvih - Večernja srijede I. tjedna S radošću zahvaljujemo Ocu / koji nas osposobi / za dioništvo u baštini svetih u svjetlosti. / On nas izbavi iz vlasti tame / i prenese u kraljevstvo Sina, ljubavi svoje, / u kome imamo otkupljenje, / otpuštenje grijeha. Krist Isus slika je Boga nevidljivoga, / Prvorođenac, prije svakog stvorenja. / Ta u njemu je sve stvoreno / na nebesima i na zemlji, / vidljivo i nevidljivo, / bilo Prijestolja, bilo Gospodstva, / bilo Vrhovništva, bilo Vlasti: sve je po njemu i za njega stvoreno: / on je prije svega, / i sve stoji u njemu. / On je Glava Tijela, Crkve; / on je Početak, / Prvorođenac od mrtvih, da u svemu bude Prvak. Jer, svidjelo se Bogu / u njemu nastaniti svu Puninu / i po njemu / uspostavivši mir krvlju križa njegova - / izmiriti sa sobom sve, / bilo na zemlji, bilo na nebesima.

1. Čuli smo čudesnu kristološku pjesan iz Poslanice Kološanima. Bogoslužje Večernje donosi je u sva četiri tjedna prema liturgijskoj razdiobi, te je nudi vjernicima kao Hvalospjev, dajući mu tako onaj značaj koji je ovaj tekst možda imao i u svojim počecima. Mnogi znanstvenici zapravo smatraju da je tu pjesan Pavao mogao preuzeti iz neke pjesme Crkava Male Azije te je uključiti u Poslanicu naslovljenu na kršćansku zajednicu u Kolosima, gradu koji je tada bio u svome procvatu i gusto naseljen. Apostol se, međutim, nije nikada uputio u to središte Frigije, pokrajine u današnjoj Turskoj. Mjesnu je Crkvu ondje ustanovio njegov učenik Epafra podrijetlom iz tih krajeva. On se pojavljuje na kraju Poslanice, zajedno s evanđelistom Lukom, "ljubljenim učenikom", kako ga sveti Pavao naziva (4,14), te Markom, "nećakom Barnabinim" (4,10), možda istoimenim suputnikom Barnabinim i Pavlovim (usp. Dj 12,25; 13,5.13), kasnijim evanđelistom.

2. Budući da ćemo se imati prilike više puta vratiti tome Hvalospjevu, sada će biti dovoljno dati njegov općeniti prikaz, te podsjetiti na njegovo duhovno tumačenje što ga je izrekao poznati crkveni otac, sveti Ivan Zlatousti (IV. st.), slavni govornik i carigradski biskup. U ovoj pjesni izranja velebni lik Krista, Gospodara svemira. Poput božanske Mudrosti slavljene u Starom zavjetu (usp. na primjer Izr 8,22-31), on je "Prvorođenac, prije svakog stvorenja. Ta u njemu je sve stvoreno". Još i više, "sve je po njemu i za njega stvoreno" (Kol 1,15-16). U svemiru se, dakle, očituje transcendentni naum što ga Bog ostvaruje djelovanjem svoga Sina. To izriče i Proslov Ivanova evanđelja kada kaže da "sve postade po njoj (Riječi) i bez nje ne postade ništa" (Iv 1,3). I materija sa svojom energijom, i život i svjetlo nose u sebi otisak Božje Riječi, "Sina, ljubavi njegove" (Kol 1,13). Novozavjetna objava baca novo svjetlo na riječi starozavjetnoga mudraca, koji je govorio da "prema veličini i ljepoti stvorova možemo, po sličnosti, razmišljati o njihovom Tvorcu" (Mudr 13,5).

3. Hvalospjev iz Poslanice Kološanima predstavlja i jednu drugu Kristovu ulogu: On je i Gospodar povijesti spasenja, koja se očituje u Crkvi (usp. Kol 1,18), a ispunjava "krvlju križa njegova" (r. 20), koja je izvor mira i sloge čitave ljudske stvarnosti. Nije, dakle, samo nama izvanjsko obzorje označeno djelotvornom Kristovom prisutnošću, nego i najodređenija stvarnost ljudskoga bića, to jest povijest. Ona nije prepuštena slijepim i nerazumnim silama nego je, premda pod grijehom i zlom, Kristovim djelovanjem vođena i usmjerena prema svojoj punini. Na taj je način sva stvarnost Kristovim križem pomirena s Ocem (usp. r. 20). Ova pjesan ocrta, tako, krasnu sliku svemira i povijesti, pozivajući nas da imamo pouzdanja. Nismo samo zrno nekorisna praha, bez ikakva smisla raspršeno u prostoru i vremenu, nego smo dio mudra nauma proizašla iz Očeve ljubavi.

4. Kako smo najavili, dajemo sada riječ svetom Ivanu Zlatoustome da on okruni ovo razmišljanje. U svome Tumačenju Poslanice Kološanima on se nadugo zaustavlja nad ovim Hvalospjevom. Na početku podcrtava koliko je milostan dar Boga "koji nas osposobi za dioništvo u baštini svetih u svjetlosti" (r. 12). Zašto to naziva "baštinom"? pita se Zlatousti, pa odgovara: Kako bi pokazao da nitko ne može zadobiti Kraljevstvo svojim djelima. I ovdje, kao i na drugim mjestima, "baština" ima značenje "sudbine". Nitko ne pokazuje takvo ponašanje kojim bi mogao zaslužiti Kraljevstvo, nego sve je Gospodinov dar. Zato on kaže: "kad izvršite sve, recite: Sluge smo beskorisne! Učinismo što smo bili dužni učiniti" (PG 62,312). Ta dobrohotna i moćna milost ponovno izranja dalje u tekstu, kada čitamo da je po Kristu sve stvoreno (usp. Kol 1,16). "O njemu ovisi bit svega, pojašnjava carigradski biskup, jer ne samo da je sve prenio iz nebitka u bitak, nego je on i taj koji sve uzdržava, tako da bi, ako bi se izuzelo iz njegove providnosti, sve propalo i raspalo se... O njemu ovise sva stvorenja: doista, samo njihovo nagnuće prema njemu dovoljno je da ih uzdrži i ojači" (PG 62,319). Još je više znak milosnoga dara ono što je Krist učinio za Crkvu čija je Glava. Uz to (usp. r. 18), Zlatousti razlaže: nakon što je govorio o Kristovu dostojanstvu, Apostol govori i o njegovoj ljubavi prema ljudima: "On je Glava Tijela, Crkve", želeći pokazati svoje usko jedinstvo s nama. Ustvari, On koji je toliko uzvišen i nadmoćniji od svih, sjedinio se s onima koji su dolje (PG 62,320).

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana